

Geleerden benoemd, te weten, F. W. BESSEL, Hoogleraar te *Koningsbergen*, door proefnemingen over de lengte van den eenvoudigen secundeflinger en anderen arbeid in de Natuurkunde en Sterrekunde door geheel *Europa* met den grootsten lof bekend, H. MOHL, Hoogleraar in de Physiologie te *Bern*, en R. OWEN, Curator of the Hunterian Museum and College of Surgeons, beroemden Ontleedkundige en Zooloog.

Het Instituut mogt ook gedurende het afgelopen jaar, door de uiterste wilsbeschikking van wijlen deszelfs rustend Medelid, den Wel-Edelgebooren Heer M^r. J. H. HOEUF^T, eene vaste bezitting in rentegevend Staatspapier aanwinnen, welke rente echter slechts tot een bepaald doel, de aanmoediging der Latijnsche Poëzij, volgens nader aangewezen bepalingen, mag worden aangewend. De som bedraagt zestien-duizend guldens, nominaal kapitaal $2\frac{1}{2}$ percents Inschrijvingen op het Grootboek der Nationale Schuld. Met dit legaat in Staatspapier ging gepaard de vermaking aan het Instituut, door denzelfden, van een Kabinet van Penningen en Munten, alsmede van eene verzameling van Handschriften, over welk een en ander ik mij vlei, op de vriendelijke ondersteuning van den Heer Bibliothecaris ter nadere toelichting te mogen rekenen; terwijl mij overblijft te berigten, dat het Instituut, na bekomene magtiging van Z. M. den Koning, de bedoelde erfmaking op de gestelde voorwaarde heeft aangenomen en de beschrevene goederen heeft ontvangen.

Na deze aanflipping der gewigtige voorvallen van het afgelopen Instituutsjaar, blijft mij over korte melding te maken der verliezen, die het Instituut heeft geleden in deszelfs personeel.

Onder de overleden Leden behoort de Belgische Scheikundige J. B. VAN MONS, in leven Hoogleraar te *Leuven*, in April 1809 tot Correspondent, in Mei 1816 tot Lid der Eerste Klasse benoemd. Dat dit ons Medelid eene gewigtige plaats in de aan afwisselingen rijke Geschiedenis der Scheikunde van de laatstverloopen zestig jaren heeft vervuld, zal morgen op de

de Openbare Vergadering der Eerste Klasse kortelijk moeten worden uiteen gezet. Hij bereikte den leeftijd van 77 jaren, en overleed op den 8sten September 1842.

Onder de Korrespondenten der Eerste Klasse overleed op den 15^{den} Augustus 1843 de Heer J. VITRINGA COULON, die sedert 1809 als zoodanig tot het Instituut behoorde. Ook ten opzichte van dezen verdienstelijken Geneeskundige moeten wij op de bovengenoemde Vergadering verwijzen.

De Tweede Klasse verloor twee harer Geassocieerden, den Staatsraad Ridder F. VON ADELUNG en den Engelschen Dichter R. SOUTHEY.

Eerstgenoemde werd in 1768 te *Stettin* geboren, en heeft te *Leipzig* in de Regtsgeleerdheid en Wijsbegeerte zich geoefend. Hij schijnt met weetlust, scherpzinnigheid en vlijt, die hem tot hoogen ouderdom bijgebleven zijn, die gaven van uitwendige welsprekendheid en perfoon te hebben vereenigd, die in het algemeen, doch inzonderheid bij aanzienlijke en hooge personen, achting en gunst verwekken. Naauwelijks zijne studiën volvoerd hebbende, werd hij aangezocht om eene aanzienlijke vrouw op eene reize door *Zuidelijk-* en *Middel-Europa* te vergezellen, welke reize derdehalf jaar duurde. Daarna te *Petersburg*, eerst als Cenfor, vervolgens als Directeur van den Duitschen Schouwburg werkzaam, genoot hij de eer, om door Keizer ALEXANDER te worden aangesteld tot Onderwijzer zijner beide jongere broeders, de Grootvorsten NICOLAAS en MICHAEL, welke betrekking door hem zoo vele jaren is bekleed geworden, dat men mag aannemen, dat hij in dezelve geenen opvolger heeft gehad. Hij heeft Historische, Archaeologische en Taalkundige Werken uitgegeven, over den vroegeren toestand van *Rusland* veel licht verspreid, en door eene *Bibliotheca Sanscrita* en eene *Bibliotheca Epiglottica* of een *Overzicht van alle bekende talen* bewijzen gegeven van eene groote mate van vlijt en geleerdheid. In Dec. 1813 werd hij tot Geassocieerde gekozen, overleed te *St. Petersburg* op 3 Jan. 1843, en bereikte alzoo den leeftijd van 75 jaren.

raden, door W. VAN HOUTEN. — Sedert 1827 was hij Lid der Eerste Klasse, en overleed op den 24sten Junij 1842.

Geeft GOUDRIAAN als het ware het voorbeeld van den zedigen man van verdiensten, wiens wèl volbragte en uitgebreide werken, waartoe de grondigste kundigheden werden vereischt, opzettelijk moeten aangewezen worden, indien zijn naam niet onbekend zal zijn buiten den bepaalden kring dier weinigen, die zijne waarde kunnen schatten, J. B. VAN MONS onderscheidt zich evenzeer door vroegtijdigen en vèr verbreiden lof en bekendheid. Van een vluggen geest, groote vrijmoedigheid en onvermoeiden ijver, trad hij als jongeling van twintig jaren in het strijdperk, in hetwelk over de zegepraal der phlogistische en antiphlogistische theorie der Scheikunde, over eene nieuwe periode in de wetenschap gestreden werd, en verwierf zich spoedig een Européschen naam. Als Apotheker, Geneesheer en Hoogleeraar in de Scheikunde vervulde hij achtervolgens zeer ongelijke bedieningen, die echter een zeker verband met elkander hadden. Hij heeft over onderwerpen uit de Geneeskunde, de bereiding der geneesmiddelen, de Scheikunde en de Natuurkunde zoo vele geschriften en kleinere bijdragen in het licht gegeven, dat derzelve optelling hiër ter plaatse in geene aanmerking komen kan. Dan stippen wij zijne levensbijzonderheden geregeld aan.

JEAN BAPTISTE VAN MONS werd te Brussel geboren in het jaar 1765. Hij was aanvankelijk aldaar Apotheker, en onderhield vele en naauwe betrekkingen met de Parijsche Scheikundigen, nadat België bij Frankrijk was ingelijfd in het laatst gedeelte der vorige eeuw. Hij belastte zich met de taak van medearbeider aan de beroemde Parijsche *Annales de Chimie*, op aandrang van FOURCROY, PELLETIER, GUYTON MORVEAU, VAUQUELIN en PRIEUR. Hij was voor dezelve een gewigtige aanwinst door zijne bekendheid met onderscheidene talen, want hij bragt de beste scheikundige Verhandelingen uit het Duitsch, het Nederduitsch, Engelsch en Italiaansch in het Fransch over, en maakte dus deze in die talen minder ervaren Natie met den arbeid der overige Scheikundigen van Europa bekend. Hij leverde zoo vele bouwstoffen, dat de *Annales de Chimie* dezelve niet alle konden opnemen,

hetgeen hem besluiten deed een afzonderlijk *Journal de Chimie et de Physique* te Brussel uit te geven.

VAN MONS werd door het Fransch Bestuur belast, om de nieuwe organisatie van het Onderwijs in de Belgische departementen des Franschen Rijks voor te bereiden, voor de volbrenging dezer eervolle taak beloond met den eertitel van Associé van het Instituut, en in 1797 benoemd tot Hoogleeraar in de Scheikunde en proefondervindelijke Wijsbegeerte aan de Centrale School te Brussel. Hij werd eerlang genoodzaakt zijn bedrijf als Apotheker te laten varen door de overmaat zijner bezigheden. In 1807 werd hij tot Doctor in de Geneeskunde te Parijs bevorderd.

Na 1815 werd hij tot lid van de door Koning WILLEM I herstelde Akademie van Wetenschappen en Letteren te Brussel benoemd, en bij de organisatie der Belgische Hoogescholen in 1816 tot Hoogleeraar der Scheikunde en Landbouw te Leuven, welke betrekking hij vervuld heeft tot in 1830, toen de Hoogeschool werd opgeheven. Ofschoon hij tot Hoogleeraar te Gend beroepen werd, heeft de toen reeds 65jarige grijsaard voor deze benoeming bedankt. Koning LEOPOLD verleende hem echter titel, pensioen en eereint, en VAN MONS, steeds met zijne geliefkoosde studiën onledig, onttrok zich meer en meer aan de maatschappij, tot dat hij op den 6^{den} September 1842, en dus op 77jarigen ouderdom, te Leuven overleed.

VAN MONS is verder een der stichters geweest van de Brusselsche Maatschappij van Geneeskunde, Heelkunde en Pharmacie; ook nam hij gedurende geruimen tijd de functiën waar van derzelve algemeenen Secretaris. Hij was met DRAPIEZ en BORY DE SAINT VINCENT te zamen grondlegger der *Annales générales des Sciences Physiques*; hij was Lid der Commissie voor de vervaardiging der Belgische Apotheek, en werd in 1809 Correspondent, in 1816 Lid der Eerste Klasse van het K. N. Instituut.

Behalve ontelbaar vele geschriften over scheikundige onderwerpen, heeft hij ook onderscheidene Pharmacopaeën bewerkt of bijdragen tot dezelve geleverd; hij heeft zeer vele moeite besteed aan het kweeken van vruchtboomen, en zijne bijzondere gevoelens over derzelve aankweeking openbaar gemaakt; in de Na-

tuurkunde heeft hij in de Electriciteitsleer-en in de Meteorologie eigene denkbeelden ontwikkeld.

Onder de Geassocieerden overleed de beroemde A. P. DECANDOLLE. Men vindt van dezen Kruidkundige een zeer uitvoerig levensbericht, getrokken uit eene redevoering van den Hofraad VON MARTIUS, in het 3, 4, 5 en 6de nummer van den *Algemeenen Konst- en Letterbode* van het jaar 1842, hetwelk mij ontheft van de taak omtrent denzelfen in bijzonderheden te treden. De naam van dezen alom vermaarden Kruidkundige regtvaardigt trouwens, zonder verdere toelichting, genoegzaam het eerbewijs, dat de Eerste Klasse, in den jare 1827, hem door hare keuze heeft gebragt.

J. DE KANTER PHILIPZOOM, sedert 1816 Correspondent der Klasse, overleed, 79 jaren oud, te Middelburg, op den 23sten September 1841. Deze nuttige en werkzame Natuurkundige vereischt mede eene nadere beschouwing.

Hij was de zoon eens predikants te Wittekerke in Noord-Beveland; doch als elfjarig knaapje reeds een wees geworden, werd hij door zijn oom en voogd, WILLEM HOUWER, Notaris te Zierikzee, in huis genomen en opgevoed. Na op de Latijnsche scholen onderwezen en als verdienstelijk kweekeling tot de Akademische lessen bevorderd te zijn, legde hij zich in stede van de Hoogeschool te bezoeken op het Notarisambt toe, onder de leiding van zijnen oom, en werd ook met der daad in den jare 1784 tot Notaris aangesteld. Na in deze betrekking eenige jaren te zijn werkzaam geweest, zag hij zich door omstandigheden, waaraan de toenmalige verdeeldheden hebben toegebragt, genoodzaakt naar een ander middel van bestaan om te zien. Zijne heerschende neiging tot de wiskundige en natuurkundige studiën, reeds in zijne vroege jeugd gebleken, baanden hem daartoe den weg. Hij werd benoemd tot Lector in de Natuurkunde aan het Museum te Middelburg, werwaarts hij zich met der woon overbragt en het ontoereikende der op zich zelve niet onbeduidende bezoldiging door bijzonder onderwijs in de Wiskunde, Stuurmanskunst en Sterrekunde aanvulde, alsmede door het te samenstellen van eenige geschriften of ook wel overbrengen in